

Sorgplan

Fårvang

skole, marts 2001

Sorgplan

Denne del skal opfattes som et beredskab, når der sker voldsomme begivenheder i et barns familie.

En anden del af planen (bilag 1) hedder "Det skal man generelt være opmærksom på", idet planen som helhed skal opfattes som en hjælp, men idet den aldrig fratager de involverede voksne for at handle på den mest hensigtsmæssige måde ud fra kendskabet til barnet, familien eller til andet, der kan have indflydelse.

Det må også forudsættes, at alle, der har med børn at gøre på skolen eller i institutionen, sætter sig ind i relevant litteratur om emnet. En samling af sådant findes på biblioteket. Litteraturliste er vedlagt i bilag 2.

Indhold:

1. Skilsmisse, alvorlig sygdom, kaossituationer o.l.
2. Når et barn mister – i den nærmeste familie
3. Når skolen mister – en elev
4. Når skolen mister – en lærer

1. Skilsmisse, alvorlig sygdom, kaossituation.

Når skolen får underretning om en ændring i barnets situation – jf. ovenstående – orienteres klasselæreren/teamet straks (herunder SFO når det er et barn i indskolingen eller hvis barnet har større søskende der har tilknytning til begivenheden). Denne er så forpligtet på, at alle klassens lærere bliver underrettet. Skolelederen orienterer alle andre, der bør vide besked.

Umiddelbart efter underretningen:

Klasselæreren/teamet drøfter og afklarer – evt. efter kontakt til hjemmet

a Hvad skal der gøres i skolesammenhæng

a Hvem der skal orienteres.

a Hvorledes orienteringen skal foregå.

a Hvilken rolle skolen skal tage på sig.

a Hvorledes der følges op.

2. Når et barn mister – i nærmeste familie (forældre eller søskende):

Når skolen får underretningen orienteres klasselæreren/teamet straks. Denne er så forpligtet på, at alle klassens lærere orienteres. Skolelederen orienterer alle andre, der bør vide besked.

Umiddelbart efter dødsfaldet:

- a Tal åbent om det i klassen, mens eleven ikke er til stede.
- a Drag barnet med ind i en samtale i klassen, når det igen er i skole.
- a Forbered de øvrige elever på, hvorledes de klarer situationen: At de gerne må tale med kammeraten om dennes sorg uden dog at virke anmassende.

Opfølgning:

Tal med barnet om det skete.
Lærerne er særligt opmærksomme på barnets reaktioner (der kan være stor forskel på, hvor hurtigt et barn kommer i gang med at bearbejde sorgen – ofte vil der først være mærkbare reaktioner efter nogen tids forløb).
Skolepsykologen og sundhedsplejersken kan være vigtige ressourcepersoner.

Til overvejelse:

- a Hvorledes den første kontakt til hjemmet skal foregå.
- a Besøg i hjemmet (kan ofte anbefales).
- a Deltagelse i begravelse – lærer/klasse.
- a Besøge gravsted.

Klasseforældrerådet/skolen sender under alle omstændigheder blomster/bårebuket.

3. Når skolen mister – en elev.

Når skolen får underretning om ovenstående orienteres klasselæreren/teamet straks (herunder SFO, når det er et barn i indskoling). Denne er så forpligtet på, at alle klassens lærere orienteres. Skolelederen orienterer andre, der bør vide besked – først og fremmest skolen som helhed – herunder evt. SFO.

Umiddelbart efter dødsfaldet:

- a Elevens klasse underrettes af klasselæreren, som så har klassen resten af dagen.
- a Det kan være formålstjenstligt at være 2 lærere i en situation, hvor man er så følelsesmæssigt involveret.
- a Tal åbent og konkret om det, der er sket.
- a Lad eleverne tale om det, de tænker og føler.
- a Klasselæreren (SFO) sørger for, at ingen klassekammerat er alene, når han/hun kommer hjem.
- a Skolens øvrige klasser underrettes af deres lærere.
- a Når alle er underrettet hejses flaget på halvt.
- a Alle elever i klassen bør have en kort skriftlig meddelelse med hjem.
- a Vær opmærksom på elever i andre klasser, der er tæt på afdøde (søskende, nære venner).

Opfølgning:

Tal åbent og konkret med børnene om det skete.

Tal også mere generelt om døden (litteratur).

Vær opmærksom på, at der hos kammeraterne først vil være mærkbare reaktioner efter nogen tids forløb.

Skolepsykologen og sundhedsplejersken kan være vigtige ressourcepersoner.

Til overvejelse:

a Besøg i hjemmet – gerne 2 lærere.

a Mindehøjtidelighed.

a Tom plads – markering.

a Deltagelse i begravelse – klasse/lærer (bør næsten altid finde sted).

a Besøge gravsted.

Klassen og skolen sender under alle omstændigheder blomster/bårebuket.

Ved dødsfald/anden alvorlig begivenhed er det vigtigt at SFO får besked så hurtigt som muligt, da åbningstidspunktet er kl. 6.15.

Yderligere vil det være hensigtsmæssigt, at klasselæreren/teamet + en pædagog fra klub/SFO snakker sammen i samme øjeblik, der indtræffer en alvorlig situation. Man kunne her aftale, hvad man gør i klassen, så det kan følges op om eftermiddagen.

4. Når skolen mister en ansat.

a Lige efter dødsfaldet underretter skolelederen personalet.

a Klasserne informeres.

a Når samtlige klasser har fået besked, hejses flaget på halv stang.

a Der afholdes mindehøjtidelighed.

a Hvis en klasselærer er død, må klassen informeres af den lærer, de kender bedst, og denne bør beholde klassen resten af skoledagen.

a Man bør sørge for, at ingen nært berørte elever kommer hjem til et tomt hus.

a Hele skolen får en kortfattet skriftlig meddelelse med hjem.

Opfølgning:

Tal åbent og konkret i klassen om det, der er sket.

Lad eleverne tale om deres tanker og følelser.

Tal også mere generelt om døden (litteratur).

Følgende overvejes:

a Skolen lukker, så der er mulighed for at deltage i begravelsen.

a Dagen i umiddelbar forbindelse med dødsdagen gøres til "klasselærerdag".

Sorgplan

Bilag 1

Dette skal man specielt være opmærksom på.

Når der i det følgende anvendes udtrykket lærer dækker det alle, der på en skole er i forbindelse med barnet.

I "En mur af tavshed". Det kan være katastrofalt at fortie, fortrænge eller over

se et barns behov, når det er i sorg. Det er en naturlig reaktion, at man forsø-

ger at fortrænge og skubbe forfærdelige hændelser i børns liv væk, men den-

ne reaktion må man som lærer overvinde. I en del tilfælde kan læreren være

den eneste tilgængelige person, som forstår sig på børn.

I Børn søger sjældent af sig selv støtte hos en voksen. Det giver læreren en særlig forpligtelse.

I Når en børnefamilie rammes af en traumatisk hændelse og stor sorg, er det sjældent, de selv har overskud til at kontakte skolen angående det skete.

An- svaret for kontakt påhviler primært læreren til det/de ramte børn.

I Konsekvensen af manglende omsorg for børn i sorg er problembørn. Sorg bloke- rer for indlæring.

I Skyldfølelsen hos barnet kan – afhængig af omstændighederne – være en reak- tion.

I Den kraftigste reaktion viser sig ofte først efter nogen tids forløb.

Råd

I Marker, at du er klar over den situation, familien/barnet er i.

I Vær konkret og ærlig, når der stilles spørgsmål. Fasthold sandheden.

I Læg ikke lå på barnets følelser.

I Hold så vidt muligt de normale rutiner.

I Vær opmærksom på de farer, der kan være forbundet med at møde børn og forældre i sorg. Man kan komme til at trænge for langt ind i privatsfæren. In-

viter, men pres ikke.

I Tilstræb, at klimaet omkring hjælpen præges af: Omsorg, forståelse, accept og

støtte.

I Træk på hjælp fra skolepsykologen, skolesundhedsplejersken, sognepræsten.

Sorgplan

Bilag 2

Bogliste til sorggruppen

Sorg og omsorg i skolen

Forfatter: Atle Dyregrov
Magne Raundalen

Forlag: Hans Ritzels forlag
Udgivet 1996

Børn og sorg

- om forældretab i barndommen

Forfatter: Doris Ottesen

Forlag: Dafolo Forlag
Udgivet 1998

Om sorg

Handleplan

Et idekatalog for skolens møde med børn i sorg

Forfatter: Per Bøge
Jes Dige
Christina Grønbeck

Kræftens bekæmpelse
Udgivet 1998

Om sorg

Når båndet brister

Undervisningsmateriale til 3.-4.-5. klasse

Kræftens bekæmpelse

Forfatter: Per Bøge
Udgivet 1997

Om sorg

Når hjertet gør ondt

Et undervisningsmateriale til Børnehaveklassen, 1. og 2. klasse

Forfatter: Per Bøge
Jes Dige

Kræftens bekæmpelse

Udgivet 2000

Sorgplan

Bilag 3

Udkast til brev fra skolelederen

Brevet til forældrene omkring den sørgelige meddelelse kunne for eksempel se sådan her ud:

Til samtlige forældre i _____

Vi har i dag fået den sørgelige besked at _____ er død.

Det skete i dag/i går pga. _____

Vi har brugt meget tid på at snakke om det, der er sket, og vil også gøre det i tiden fremover.

Vi ved endnu ikke, hvornår begravelsen skal finde sted, eller hvilken deltagelse familien ønsker, men vi vil samle ind til en buket (ca. _____ pr. barn).

Når en person dør, kan et barn være påvirket i længere tid bagefter. Børn reagerer på forskellige måder efter det dødsfald. F.eks. vil nogen børn ikke snakke om dødsfaldet, men lader som om intet var hændt. Nogle børn græder meget – er rastløse og urolige, andre har svært ved at koncentrere sig og andre igen får ondt i maven eller hovedet. Vi må derfor i fællesskab være opmærksomme på, at lytte til børnenes signaler.

Med venlig hilsen _____